

آغاز بزرگترین پیک نیک خانوادگی / گره زدن زندگی با طبیعت

بزرگترین پیک نیک خانوادگی کشور در دامان طبیعت از بامداد روز 13 فروردین آغاز می شود.

روزی که ایرانیان جشن نوروز را به شادابی و طراوت همراه با خانواده در فضای شاد به پایان می رسانند. خبرگزاری مهر- گروه اجتماعی: مراسم "سیزده به در" در روز سیزدهمین روز فروردین ماه از جشن های نوروزی است. در تقویم های رسمی ایران این روز، روز طبیعت نامگذاری شده و از تعطیلات رسمی است. برخی بر این باورند در این روز باید برای راندن نحسی از خانه بیرون روند و نحسی را در طبیعت به در کنند. اما برای اثبات اینکه ایرانیان قدیم هم این دیدگاه را داشتند هیچ روایت تاریخی و قابل استنادی وجود ندارد. البته می توان بر پایه متون قدیمی و برخی روایات به واقعیات این جشن پی برد.

دکتر غیاث آبادی پژوهشگر تاریخ و فرهنگ ایران باستان و ستاره شناس می گوید: این رسم تنها برای ایرانیان نبوده است چرا که آیین های سال نو در سومر با نام «زگموگ" و در بابل با نام «آکیتو"؛ دوازده روز به درازا می کشیده و در روز سیزدهم جشنی در آغوش طبیعت برگزار می شده است. بدین ترتیب تصور می شود که سیزده بدر دارای سابقه ای دست کم چهار هزار ساله است.

دکتر مهرداد بهار هم در مورد عدد سیزده و روز سیزده بدر نکات جالبی بیان می کند و می گوید: گاهی از خود می پرسیم چرا نوروز دوازده روز است و سبب وجود سیزدهم عید چیست؟ چرا کار کردن و پرداختن به امور جاری در این روز نحس است؟ نخست باید به این موضوع توجه داشت که در فرهنگ ایران هیچیک از روزهای سال نحس شمرده نشده، بلکه چنان چه می دانیم هر یک از روزهای هفته و ماه نام هایی زیبا و در ارتباط با یکی از مظاهر طبیعت یا ایزدان داشته و دارند، و روز سیزدهم هر ماه خورشیدی در گاه شماری ایرانی تیر روز نام دارد.

زیباترین روز شیعه 13 رجب روز تولد امیرالمومنین (ع)

اما نکته قابل تامل این است که پس از حمله تازیان و ورود اسلام به ایران از این رو که اعراب هفت روز در هر ماه را نحس می دانستند و سیزدهم هم جز این روزها بوده، روز سیزدهم فروردین را هم به اشتباه نحس خواندند. بعضی از محققین معتقدند که پس از ورود اسلام به ایران بعضی از دشمنان حضرت علی(ع) وقتی متوجه محبوبیت ایشان نزد ایرانیان شدند شروع به شایعه پراکنی در مورد نحس بودن عدد سیزده بین مردم کردن که شاید بتوانند به اهداف شیطانی خود برسند ولی هرگز نباید فراموش کنیم که تمام وجود حضرت علی(ع) سرشار از حکمت و رمز و راز الهی برای هدایت ما انسان ها است و سالروز تولد آن بزرگوار در سیزدهم رجب هم نشانه آلهی دیگریست بر این که هرگز عدد سیزده نمی تواند نحس باشد.

واردات سیزده به در از اروپا

از سویی دیگر در زمان حکومت صفویان این بار فرهنگ اروپایی وارد ایران شد که شوربختانه آنان هم عدد 13 را نحس می دانستند، و هنوز هم با پیشرفت های علمی و تکنولوژی عمیقاً به این موضوع اعتقاد دارند. سیزده را غربی ها به دلیل این که یهودای خائن قصد لو دادن حضرت عیسی(ع) را داشت و سیزدهمین نفر از گروه حواریون بود، نحس می دانستند. تنها چیزی که در فرهنگ ایرانی در مورد عدد سیزده وجود دارد و دکتر غیاث آبادی به آن اشاره کرده است «بد قلق"؛ بودن عدد 13 به خاطر خاصیت بخش ناپذیری آن است اما وقتی درباره نیکویی و فرخندگی این روز بیشتر دقت می کنیم منابع معقول و مستند به سوابق تاریخی زیادی را می یابیم.

حالا روز سیزده به در به روز طبیعت تبدیل شده اما این رویداد دارای آیین های ویژه ای است که در درازای تاریخ پدید آمده و اندک اندک چهره سنت به خود گرفته است. از آن جمله می توان آیین های زیر را برشمرد.

گره زدن سبزه: گره زدن سبزه به معنای گره زدن زندگی با طبیعت است که همیشه سبز و شاداب باقی بمانیم.

سبزه به رود سپردن: سبزه نشانه زندگی و رود نشانه جاری بودن است یعنی اینکه خدایا زندگی من و خانواده ام را جاری و ساعی کن.

خوردن کاهو و سکنجبین: کاهو از سبزیجات بوده و شادابی می آورد و شربت سکنجبین هم شیرینی به همراه دارد.

پختن خوراک های گوناگون به ویژه آش رشته و میل کردن آن در دامان طبیعت

البته نکته قابل تامل و تعجب این است که در ایران برخی از قومیتها برخلاف رسوم کهن روز چهاردهم را به عنوان چهارده به در به دامن طبیعت می روند. این نشان می دهد که فلسفه نحسی سیزده کاملاً وارداتی بوده و هیچگونه ریشه قدیمی و تاریخی ندارد. به عنوان نمونه در خرم آباد شهروندان روز چهاردهم را به دامن طبیعت می روند و سیزده فروردین را در خانه می مانند.

بر اساس این گزارش امام علی (ع) در نهج البلاغه فرموده اند: نگاه کردن به سبزه و طبیعت موجب شادابی است. برای همین حالا در کنار تمامی روایات و متون قدیمی و فلسفه تاریخی روز سیزده فروردین همچنان مورد استقبال ایرانیان است و روز طبیعت شهروندان با بسته های غذایی و زیرانداز و بساط چای و بازی و تفریح به دامن طبیعت می روند. ولی حضور شهروندان در روز طبیعت هر ساله با چالشهایی هم همراه بوده است.

افزایش بار ترافیکی در روز 13 فروردین

تخریب فضای سبز شهری و روستایی

آلودگی محیط زیست

افزایش تصادفات

افزایش آتش سوزی در جنگلها و منابع طبیعی

هر چند که مسئولان شهری، محیط زیست، هلال احمر و پلیس هر ساله قبل از روز سیزده فروردین هشدارهایی را به شهروندان ارائه می کنند ولی متأسفانه هنوز برنامه ریزی مناسبی برای پرترافیک ترین و بزرگترین پیک نیک خانوادگی ایران ارائه نشده است و شهروندان بدون داشتن نقشه و مکان مناسب برای سیزده به هر ساله به دنبال مکانی خلوت و مناسب برای پیک نیک خانوادگی می گردند. رویدادی که می تواند نماد بزرگترین تفریح خانودگی کشور باشد و فضایی مناسب برای ترویج صله رحم، تحکیم خانواده و فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی دارد.

گزارش از سید هادی کسای زاده